

Vasario 16-oji – svarbiausioji tautos šventė

Ats. kpt. Vytautas VOVERIS

„Savanorio“ redaktorius

Kokie svarbūs įvykiai atsitiko Lietuvoje vasario 16 d. ne tik 1918-aisiais, bet ir įvairiais kitais metais, net amžiais? Štai kas:

1270 m. ties Karusa, Traidienio kariuomenei grįžtant jūros keliu iš Saremos, buvo sutriuškintos kelią pastojusios Livonijos ordino jėgos;

1801 m. gimė Motiejus Valančius;

1918 m. Jono Basanavičiaus pirmininkaujama Lietuvos Taryba Vilniuje paskelbė atkurianti Lietuvos valstybę su sostine Vilniumi;

rumunų fronto kariai lietuviai paėmė į savo rankas lauko ligoninę, prie jos iškėlė žalia-balta-raudoną Lietuvos (tiksliau, Mažosios Lietuvos) vėliavą;

1921 m. atidarytas Karo muziejus Kaune;

1922 m. Kauno aukštųjų kursų pagrindu įkurtas Lietuvos universitetas;

Kaune, Karo muziejaus bokšte pirmą kartą suskambėjo Laisvės varpas, ant kurio išlieti žodžiai: „O skambink per amžius vaikams Lietuvos, kad Laisvės nevertas, kas negina Jos“;

1923 m. Klaipėdos kraštas pripažintas Lietuvai;

1927 m. Vilniuje mirė Jonas Basanavičius;

1928 m. lenkų okupuotame Vilniuje, Gedimino pilies bokšte slapta iškelta Lietuvos trispalvė, perrišta juodu kaspiniu;

1936 m. Kaune atidarytas Dariaus ir Girėno muziejus;

atidaryti naujieji Karo muziejaus rūmai;

1937 m. lenkų okupuoto Vilniaus vaivada uždraudė Tautinio Vilniaus komiteto veiklą;

1940 m. Karo muziejuje paskutinį kartą lankėsi valstybės prezidentas Ananas Smetona;

1941 m. husarų kareivinėse Kaune kareivis Feliksas Juo-

Vasario 16-osios proga KASP štabo darbuotojai apsilonkė Pirmosios respublikos prezidentūroje Kaune

Vyr. srž. Eugenijaus Žygaičio nuotrauka

dis slapta iškėlė Lietuvos trispalvę. Okupantai rusai areštavo 14 kareivių; vieną sušaudė tuoj pat, vienas nušautas vežant į Sibirą. F. Juodis sulaukė nepriklausomybės, mirė Vilniuje 1992 m., palaidotas Rasų kapinėse;

tautinio jaunimo pastangomis trispalvės plevėsavo visoje Lietuvoje. Minėjimas prie Nežinomojo kareivio kapo Kaune baigėsi studentų suėmimais;

1944 m. brg. gen. Povilas Plechavičius pradėjo organizuoti Vietinę rinktinę;

1947 m. vasario 16-osios išvakarėse Tauro apygardos Vytauto rinktinės vadas partizanų leitenantas Vytautas Gavėnas įsakė visiems vadams surengti šventinius minėjimus. Dvyliką valandą žuvusiems draugams atminti skelbiama susikaupimo minutė, kovotojams ir vadams reiškiamos padėkos;

1949 m. paskelbta Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio deklaracija, kurią pasirašė LLKS pirmininkas partizanų generolas Jonas Žemaitis-Vytautas ir dar septyni partizanų vadai;

1955 m. pagrindinės organizacijos „Geležinis Vilkas“ narys Algir-

das Petrusevičius iškėlė lietuvišką trispalvę ant Kauno jėzuitų bažnyčios bokšto;

1957 m. Biržų rajone ant Gerkiškių tranguliacijos bokšto trispalvę iškėlė Antanas Korženiauskas ir Algimantas Dževečka;

1958 m. ant Petrašiūnų elektrinės kamino trispalvę iškėlė pogrindinės organizacijos „Laisvė Lietuvai“ narys Petras Plumpa; tos pačios organizacijos nariai Česlovas Kučinskas ir Donatas Bičiūnas vėliavą iškėlė Vilniuje, ant kalno netoli Krivių gatvės;

1979 m. pasirodė Vilniaus universiteto pagrindinio leidinio „Alma mater“ pirmasis numeris; lietuviškos trispalvės suplevėsavo virš Kapčiamiesčio ir dviejų Kauno vidurinių mokyklų;

1982 m. pogrindinės organizacijos „Jaunasis skautas“ nariai iškėlė trispalvę ant stendo prie kelio Telšiai-Varniai;

1986 m. Dauguose, ant vykdomojo komiteto pastato, lietuvišką trispalvę iškėlė būsimasis KASP savanoris Leonas Puzonas;

1988 m. Vilniuje, Katedros aikštėje ir šv. Mikalojaus bažnyčioje, kitose Lietuvos vietose viešai pami-

nėta Vasario 16-oji, Vilniuje, Palangoje suplevėsavo trispalvės;

1989 m. Kaune atidengtas Nepriklausomybės simbolis – Laisvės statula, prie kurios įvyko Sąjūdžio narių priesaika;

Vilniuje atidengta atminimo lenta prie namo, kuriame buvo pasirašytas Vasario 16-osios aktas; vakare – mitingas, kuriame dalyvavo 300 tūkstančių žmonių;

1990 m. pirmą kartą Vasario 16-oji iškilmingai švenčiama Operos ir baletų teatre Vilniuje.

Būta tų įvykių, suprantama, ir daugiau, apie kuriuos mes nežinome arba užmiršome. Švėsdavo Nepriklausomybės dieną partizanai žemėnėse ar tarpumiškių vienkiemiuose, tremtiniai ir politiniai kaliniai – Sibiro platybėse, lageriuose, o dažnas lietuvis studentas į paskaitas eidavo pasirišęs kaklaraištį. Tai didžioji mūsų šventė, pati svarbiausioji, nes be Vasario 16-osios nebūtų išaušusi nė Kovo 11-oji. Šių dviejų datų net lyginti negalima, tai visai skirtingi dalykai. Taip, Kovo 11-osios aktą pasirašę deputatai taip pat vadina mi signatarais, tačiau jie pasirašė, o dėl Nepriklausomybės jau buvo apsisprendusi pati tauta. Nes ko tada

lietuviai su vėliavomis ir dainomis ėjo į šimtą tūkstančių mitingus, stovėjo Baltijos kelyje? Tik jau ne dėl vienos ar kitokios santvarkos ar politinės partijos! Tauta troško laisvės, norėjo gyventi savo žemėje ir tvarkytis pati, be jokių revizorių ir mokytojų iš Maskvos ar iš kitur, be nurodinėjimų kaip jūs turite gyventi, ką daryti, kaip kalbėti... Visai kitokia padėtis buvo Pirmojo pasaulinio karo pabaigoje – daug sunkesnė, sudėtingesnė, neiškesnė, kelianti daugybę klausimų, abejonių, diskusijų.

Petras Klimas apie Vasario 16-osios aktą savo gyvenimo pabaigoje taip rašė:

„Mes pasirašėme nepriklausomybės skelbimo aktą bendrą visiems lietuviams, kokių pažiūrų jie bebūtų, jei tik nenutolę jie nuo savo tėvynės ir kurie brangina tėvų ir protėvių palikimą, trokšdami savitos laisvės.“

To pagrindinio akto tekstas, kurį mes nustatėme solidarumo vedami, skyrėsi nuo visų ligi tol aplinkybių sužalotų pareiškimų. Jis buvo trumpas ir griežtai principinis, kitaip tariant, amžinas, prieš kurį gali reikštis tik atviri ar užsimaskavę prieštai. Jo prasmė taip pat nesiriša su santvarka: jos pamate gali būti ir kapitalizmas, ir komunizmas.

Nukelta į 3 psl.

Kad visos kuopos būtų stiprios

Prisikėlimo rinktinės vadas mjr. Egidijus Budraitis

Vyr. srž. Eugenijaus Žygaičio nuotrauka

Nuo spalio 3 dienos Šiauliuose atkurta Prisikėlimo rinktinė, sėkmingai veikusi nuo 1991 iki 2006 metų. Kariuomenės vadovybės teigimu, sprendimą atkurti rinktinę lėmė valstybės ginkluotos gynybos koncepcija, nacionalinės gynybos kryptys ir užduotis plėsti rezervo rengimą.

Su Prisikėlimo rinktinės vadu mjr. Egidijumi BUDRAIČIU kalbasi „Savanorio“ korespondentas eil. Vilius Džiavečka.

Rinktinė du mėnesius gyvena savarankišką pilnakraujį gyvenimą – pernai rudenį suformuotas

štabas, nuo sausio mėnesio į pavaldumą perimti visi padaliniai. Kaip sekėsi visa tai įvykdyti?

– Kariuomenės vadui nusprendus atkurti Prisikėlimo rinktinę, darbai iš karto pajudėjo. Po rūpesčių kur ir kaip įsikursime, vienas iš svarbiausių uždavinių buvo tinkamo personalo atranka. Dabar labai džiaugiuosi į rinktinės štabą atrinktais kariais. Pirmiausia ieškojome gabių savo srities specialistų. Visas kandidatūras peržiūrėjome pagal rekomendacijas. Teiravausi, kaip juos vertina ankstesni vadai, ar kariai nori tarnauti Šiauliuose. Štabas buvo formuojamas nuose-

kliai. Beje, iš senosios rinktinės čia paskirti ir tarnauja 4 kariai. Pastarųjų keturių mėnesių darbo rezultatai rodo, kad dėl žmonių neklydau. Čia atėję žmonės yra motyvuoti ir patyrę, sugebantys rasti nestandartinius sprendimus, kada susiklostę aplinkybės verčia ieškoti tokių kelių. Tikrai smagu matyti, kad visi stengiasi dėl bendro tikslo. Manau, kad ir ateityje štabas sugebės susidoroti su sunkumais.

Nukelta į 4 psl.

ISSN 2029-8439

9 772029 843005

Tarp karinės ir pedagoginės atsakomybės

Pokalbis su Didžiosios Kovos rinktinės 803 kuopos savanore vyr. eil. Loreta KARKLELYTE

Kas paskatino įstoti į KASP?

Dar mokydamasi mokykloje priklausiau šaulių būreliui. Patiko netradicinės paskaitos, šaudymas, išskirtinė ir draugiška kompanija. Taip pat nustebino griežta tvarka, geležinė drausmė bei pagarba instruktoriams, kurie puikiai geba valdyti būrius, kuopas ir pan. Pradėjusi dirbti sukarintose vaikų stovyklose turimas žinias norėjau pagilinti, tad nusprendžiau įstoti į KASP.

Kiek laiko tarnaujate KASP ir kokių papildomų įgūdžių įgijote tarnybos metu?

Tarnauju nuo 2007 m. Išmokau komandos formavimo ypatumų, atsakomybės, tapau reiklesnė sau ir kitiems. Karinės disciplinos tinka ir civiliniam gyvenimui: skatina didesnę užsispyrimą, vedantį užsibrėžtų tikslų link. Taipogi plečiasi draugų ir pažįstamų ratas, norisi niekada nestovėti vietoje ir dalyvauti įvairiuose renginiuose.

Turimas pareigas tiek KASP, tiek civiliam gyvenime galite papildyti ir derinti tarpusavyje ar jos visiškai tarpusavyje nesužiję?

KASP pareigos – radijo ryšiai (nuo 2012 m. pradžios paramedikė), taip pat skaitau paskaitas kariams. Civiliniame gyvenime dirbu 3 klasių kuratore. Tiek karinė, tiek pedagoginė patirtis siejasi tarpusavyje, nes kuruoju 100 vaikų ir kasdienio darbo sfera reikalauja griežtos drausmės ir reiklumo. Nuolatinis informacijos srautas reikalauja greito reagavimo bei jos konkretaus ir žaibiško perteikimo vaikams.

Kaip jūsų karinis pasirengimas įtakoja kasdienius mokytojo darbus?

Kadangi išugdymas stiprus atsakomybės jausmas tarnybos metu skatina rimtai ir atsakingai žiūrėti į man patikėtus darbus, tad ir iš vaikų reikalauju. Vaikai visuomet nuteikiami

Vyr. eil. Loreta Karklelytė

produktyviam, komandiniam darbui. Jei moksleiviai nebaigę įvykdyti jiems paskirtos užduoties bando nuleisti rankas, stengiuosi jiems įskiepyti kuo didesnę motyvaciją bei argumentuojančias priežastis, kodėl ir kam jie visada turi stengtis, tobulėti ir niekad nenuleisti rankų!

Ar vaikai domisi valtybės ir kariuomenės istorija?

Pagal bendrąsias mokymo programas vaikai supažindinami su valstybės istorija pamokų metu, tačiau kariuomenės istorijos mažai, informacijos trūksta. Tik nedaugelis moksleivių papildomai domisi partizanų istorija. Aktyvesni ieško papildomos medžiagos internete, knygoje.

Ar vaikai, su kuriais susiduriate priklausau šaulių, skautų ir kitom aktyvioms organizacijoms?

Taip, priklausau. Tačiau vaikai susiskaldę grupelėmis ir jei grupėje nėra propaguojama aktyvių organizacijų sklaida, tai sunku norintiesiems sužinoti daugiau. Tačiau didžiausi aktyvistai patys domisi, prašo kuo daugiau karinių užsiėmimų.

Ar tarp vaikų įgijote didesnį autoritetą, būdama dar ir KASP tarnyboje?

Manyčiau, kad taip. Vaikams reikalingas lyderis, į kurį galėtų lygiuotis, galėtų mokytis, tobulėti, esant skubiems neišspręstiems reikalams – klausti patarimų. Daugelis moksleivių iš pradžių būna nepatenkinti dėl reiklumo bei kontrolės. Tačiau praėjus tam tikram laikui po konkrečios užduoties įvykdymo, jie jaučiasi tarsi patys, be mano papildomo įsikišimo, atlikę užduotį savarankiškai. Žinoma, toks vaiko išpūdis skatina patį jį tobulėti toliau. Na ir be abejonės stengiuosi kuo maksimaliau perteikti savo patirtį.

Ar dar sutikote KASP asmenų, kurie dirbtų mokytojais?

Esu sutikusi. Jie pasidalina savo civiline ir karine patirtimi. Tokie susitikimai praplėsdavo tiek karinį, tiek pedagoginį akiratį. Kadangi vaikai dinamiški ir judrūs, su pedagogais dažnai buvo nagrinėjamos mokymo metodikos bei jų tobulinimo būdai. Sutikti kolegos visada pradžiuoja ir kelia motyvaciją dar labiau tobulėti.

Palyginkite instruktoriaus kursą KASP ir Lietuvos edukologijos universiteto (buvęs Vilniaus pedagoginis universitetas) didakti-

kos paskaitas? Kokie skirtumai ir panašumai?

Esminis skirtumas tarp šių kursų: instruktoriaus kurse privaloma laikytis griežto paskaitos dėstymo eiliškumo ir privaloma laiko kontrolė. Kitaip negali vykdyti instruktoriaus pareigų. Tuo tarpu didaktikos paskaitų metu eiliškumas ir laiko kontrolė išlieka, tačiau nėra laiko įspraudojimo į rėmus. Visas dėstymo metodas išlieka toks pats abiejuose kursuose, svarbiausias dalykas: pasiekti ir įvykdyti nurodytą užduoties tikslą.

Ar vaikų tėvai, žinodami jūsų paralelinę veiklą, klausia patarimų kaip vaikus paskatinti daugiau sportuoti, daugiau domėtis Lietuvos istorija bei siekti patriotizmo?

Taip, teiraujasi ir prašo pagelbėti. Daugelis tėvų skundžiasi dėl nuolatinio vaikų sėdėjimo prie kompiuterio, betikslio šlaistymosi po prekybos centrus ir nesidomėjimo visuomenine veikla. Tėvam patariu stiprinti kontrolę, nuširdžiai pasikalbėti, kadangi tarpusavyje bendravimo šeimoje vis mažėja dėl nuolat didėjančio gyvenimo tempo. Jei tėvai susiduria su rimtesnėmis paauglių problemomis, tokiomis kaip mokyklos nelankymu, rūkymu, padidėjusiu agresyvumu, namų darbų neatlikimu, nepareigingumu, tuomet patariamasis laipsniškas psichologinis spaudimas, autoritetų suradimas ir jų laikymasis. Taip pat mano, kaip auklėtojos, pareiga teisinga linkme nukreipti mokinį. Tad piktnaudžiavimas ir pareigų neatlikimas mokinius priveda prie raštiškų pasižadėjimų daugiau taip absurdiškai nesielgti. Ir iš tiesų šis metodas veikia!

Kaip pasiūlytumėte švietimo ir karinei organizacijoms bendradarbiauti tarpusavyje, kad skatintų tobulėti mūsų jaunąją kartą?

Bendradarbiaujat 3 institucijoms: Krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos kariuomenės mokyklai ir Švietimo ministerijai vyksta pedagogų – šaulių būrelių vadovų kursai ir skyrių vadovų kursai jauniems šauliams. Pažanga bendraujant šioms institucijoms jau padaryta, nes šie moksleivių ir pedagogų kursai vyko jau antrą kartą. Žadama tokių mokymų daryti daugiau, rengti net 4 pakopas. Pati dar priklausau ir Šaulių sąjungai, tad tokie mokymai tik dar labiau sustiprina tarpusavyje bendradarbiavimą tarp šių institucijų bei įvairovę kasdieniniuose darbuose.

Ar karinė tarnyba įtakoja kitaip žvelgti į žmones, jų tarpusavyje santykius?

Po kiekvienų kuopos pratybų, mokymų, grįžti fiziškai pavargę, tačiau dvasiškai atsigavę nuo nuolatinio miesto šurmulio.

Buvimas ir intensyvi veikla gamtoje skatina aktyviai judėti, taip pat sudaro sąlygas ramiai apgalvoti savo indėlį visuomeninėje veikloje bei galimybes. Žinių bagažas, gautas tarnybos metu, leidžia lengviau laviruoti tarp įvairių socialinių žmonių sluoksnių. Iškilus konfliktams – jie sprendžiami paprasčiau, be streso. Pabuvojus ne vieną parą miškų apsuptyje, gyvenimas nusidažo ryškiomis spalvomis ir kitomis akimis žiūri į tai, ką turi brangaus ir pradedi labiau vertinti.

Ko palinkėtumėte tarnaujančioms kariams?

Kantrybės, darbo nuoseklumo, geros draugijos, neišdildomų išpūdžių pratybų ir kursų metų bei visada siekti, tobulėti ir niekada nenuleisti rankų! Turiu savo posakį, kurį norėčiau ir jums pasiūlyti: „Niekas nėra neįmanomo, tik reikia įdėti daugiau ar mažiau pastangų“. Tad pirmyn!

Kalbėjosi vyr. ltn. Aivaras Bagdonas

Tarnavo 16 metų

Vyr. eil. Jonas Šemeta

Sausio 14 d. Skuode vykusiu pirmųjų šiais metais kovinio rengimo pratybų metu, 304-osios pėstininkų kuopos kariai į atsargą išleido karį savanorį vyr. eil. Joną Šemetą. Tarnybą savanorių pajėgose Jonas paliko dėl sveikatos problemų.

Į mūsų kuopą Jonas Šemeta atėjo 1995 m., būdamas vos septyniolikos. Savanorių gretose praleido 16 metų ir per tą laiką užsitarnavo pavyzdingo kario vardą, aktyviai dalyvavo kuopos kovinio rengimo pratybose, visuomeniniuose renginiuose ir šventėse, noriai mokėsi ir tobulinosi, baigė nemažai karinių kursų. Per tą laiką sukūrė šeimą, susilaukė

dvių vaikų, tačiau tarnybos neapleido, buvo pavyzdžiu jaunesiems kuopos kariams savanoriams, visada jiems noriai patardavo ir padėdavo. Už pavyzdingą tarnybą Jonas Šemeta ne kartą skatintas rinkinės vado padėkomis, KASP vado padėka, apdovanotas medaliais už pavyzdingą kario savanorio tarnybą (5-erių, 10-ties ir 15-kos metų).

Linkime tau, Jonui, visada išlikti pilietiškumo ir patriotiškumo pavyzdžiu visuomenėje, o širdyje amžinai nešioti kario savanorio priesaiką.

304-osios pėstininkų kuopos karių vardu vyr. srž. Gintautas Kavalenka

Naujas ginklas – žvalgų rankose

Kpt. Darius JONAITIS

Žemaičių rinktinės štabo ir aptarnavimo kuopos vadas

Žemaičių rinktinės štabo ir aptarnavimo kuopos žvalgų būrio kariai vasario 12 dieną kovinio rengimo pratybų metu buvo maloniai nustebinti – būrio vadas ltn. Artūras Lukševičius supažindino karius su nauju ginklu G-36. Vadovaudamasis pratybų planu, būrio vadas aiškino kariams ginklo išardymo, surinkimo niuansus, akcentavo ginklo techninius taktinius duomenis.

Žvalgų būrio senieji kariai, dalyvavę tarptautinėse pratybose ir misijose, pasidžiaugė, kad nuo šiol jie turės dar geresnį ginklą. Ilgametis būrio karys savanoris vyr. eil. Regimantas Jurkynas pažymėjo, jog ginklas yra modernus, praktiškas ir bus patogus vykdant

užduotis. Vyr. eil. Jevgenijus Malyševas akcentavo, jog nuo 2004 m., kai rinktinės žvalgai dalyvavo tarptautinėse pratybose „Baltops

2004“ Lenkijoje ir pirmą kartą susidūrė su šiuo ginklu, svajoto apie tai, kad ir žvalgų būrys kada nors turės tokį ginklą.

Bet kol šį ginklą bus galima naudoti lauko taktinėse pratybose, karių laukia įgūdžių formavimo ir įtvirtinimo užsiėmimai, kol galiausiai kiekvienas karys išlaikys ginklo valdymo testus.

Nauji ginklai ltn. Artūro Lukševičiaus, vyr. eil. Regimanto Jurkyno ir vyr. eil. Jevgenijaus Malyševo rankose

Autoriaus nuotrauka

Kad visos kuopos būtų stiprios

Atkelta iš 1 psl.

Šiuo metu, žiūrint iš šalies, viskas atrodo gerai ir tvarkingai, nors pradžioje taip nebuvo. Dalinio štabui teko įsitraukti į ankštas patalpas, reikėjo praplėsti ginklinę, kad tilptų didesnis ginkluotės kiekis, gauti, arba įrengti daug kitokių dalykų, kurių visiškai nebuvo, arba jie nebuvo tinkamai išplėtoti – tai radijo ir telefono ryšys, sandėlių įrengimas pagal reikalavimus ir kt. Buvo padarytas ir minimalus turimų kareivinių remontas. Didžiąją dalį panašių problemų mes jau išsprendėme, arba su aukštesnio štabo pagalba sprendžiame. Nuo sausio mėnesio ir mūsų pavaldumą perėjo Vyčio ir Žemaičių rinktinių kuopos dislokacijos Šiauliuose, Mažeikiuose, Telšiuose, Kelmėje, Joniškėje ir Pakruojuje. Kovinis rengimas ten jau vyksta visu greičiu. Žemaičiai, nors ir lėti bei užsispyrę, šį kartą parodė pavyzdį ir pirmieji surengė lauko pratybas. Turiu omenyje Mažeikių ir Telšių kuopas. Į jas susirinko gausus skaičius karių savanorių ir tai yra puikus pavyzdys netolimai ateičiai, kai analogiškas pratybas turės organizuoti Šiaulių krašto kuopos. Kaip ir visose rinktinėse, yra stipresnių kuopų, yra ir silpnesnių. O mūsų štabo užduotis, padaryti taip, kad jos visos taptų stiprios.

Su kokiais sunkumais ar problemomis rinktinėje susiduriate dabar?

– Pirmiausia tai veikia pavadinčiau išbandymais, ne problemomis. Tarkim, darbas štabe – žmonėms dar reikia laiko susipažinti, suprasti, kas ir ką gali padaryti. O po to reikia gerai įsivažiuoti ir pradėti dirbti kaip

komandai. Iki tokio gero bendro darbo mums dar trūksta laiko, ir ne tik. Tam būtinos treniruotės, reikia kartu pavargti kasdieninėje rutinoje ir mokymuose, kad galėtume pasiekti optimalių rezultatų.

O situacija pėstininkų kuopose?

– Ten padėtis kitokia. Jos, kaip konkrečių rinktinių padaliniai, veikia jau ne pirmus metus. Tose kuopose yra susiformavę santykiai „seni“ kolektyvai. Ten vyksta kitokie procesai, nei pas mus štabe ar štabo kuopoje. Turiu omenyje savanorių judėjimą. Tai vyksta visose rinktinėse. Savanoriai dėl vienkio priežasčių ateina, dėl kitokių, deja, išeina, matyt, priklausomai nuo ekonominės situacijos ir kitokių veiksnių.

Ką turi daryti kuopos vadas, kad padalinys išliktų?

– Kuopos vadą galima pavadinti kaip nori, tai ir ramstis, ir prievaizdas, tame rajone, kur jisai vadovauja. Jis turi ne tik surinkti savanorius, bet ir surasti bendrą kalbą su rajono savivalda, organizacijomis ir su savo kariais. Čia, mano nuomone, labai svarbu, jei kuopoje tarnautų profesionalai kilę iš to paties miesto, arba gretimų vietovių. Jie ne tik patys pažįsta kraštą, žmones, bet ir jaučia moralinę atsakomybę savame krašte dirbti geriau.

Simboliška, kad jūs pats šioje rinktinėje tarnybą pradėjote eiliniu savanoriu. Kaip klostėsi jūsų karjera?

– Ateiti į kariuomenę mane paskatino mano vienas geras draugas, kuris ir iki šiol tarnauja. Tai

įvyko 1991 metais lapkričio mėnesį, Lietuvai prisiekiau jau 1992-aisiais. Po metų tapau profesinės karo tarnybos kariu. Man, tuometinio Šiaulių pedagoginio instituto absolventui, buvo pasiūlytos kuopininko pareigos 1 Šiaulių miesto kuopoje. Turėdamas aukštąjį išsilavinimą gavau karininko laipsnį. Lietuvos karo akademiją baigiau neakivaizdžiai. Vėliau tarnavau rinktinėje, štabe, po to sekė misija Kosove ir paskyrimas į Vilnių, KASP štabą, kur tarnavau skyriaus viršininku. Vėliau dar viena misija, jau Afganistane. Dar po kurio laiko išvykau mokyti į Baltijos gynbos koledžą, o po to – vėl paskyrimas į Prisikėlimo rinktinę.

Grįžote prie ištakų. Kokios emocijos jus aplanko grįžus į tą pačią rinktinę, kurioje prasidėjo jūsų karjera?

– Yra daug karių, su kuriais tarnavome kartu – Sukuris, Gedvilas, Bivainis, Širvinskas ir kiti. Dalis jų mano akyse užaugo kaip kariai, į rinktinę atėję dar šešiolikmečiais. Smagu juos čia vėl sutikti. Atrodo, kad jiems taip pat mane smagu matyti šiose pareigose. Tai yra labai geras jausmas. Ir tada supranti, kad visi kartu tarnaujame ne veltui, kartu stipriname Savanorių pajėgas.

Kokie jūsų artimiausi planai ir lūkesčiai?

– Privalome susitelkti rengtis tos užduotims, kurias kelia aukštesnis štabas, arba, paprastai kalbant, rengtis Tėvynės gynbai, taip pat taikos meto užduočių vykdymui. Taip pat nereikia užmiršti bendravimo su visuomene. Turime būti atviri ir matomi. Ir be abejonės, svarbiausias mano tikslas – visas Prisikėlimo rinktinę priskirtas kuopas sujungti į vieną dalinį, kad visi pasijaustų esą vienos rinktinės kariai.

Ne šventieji puodus lipdo

Kpt. Viktoras Anglickis

Vyr. srž. Eugenijaus Žygaičio nuotrauka

Vienos geriausiai charakterizuojamų Prisikėlimo rinktinės 603 kuopos vadas kpt. Viktoras ANGLICKIS, 1993 metais įstojo į Lietuvos karo akademiją ir po dviejų metų baigė I, po kelerių metų ir II pakopą. Visą laiką tarnavo Savanorių pajėgose.

Kaip pavyksta taip gerai susitvarkyti kuopoje?

– Kuopoje tarnauja tik trys profesinės karo tarnybos kariai. Visi jie yra labai svarbūs. Padalinys turi būti viena komanda. Stengiuosi laikytis šio deviso, kad tokia komanda išliktume ir tarnybos, ir laisvu nuo jos metu. Turime puikią intendantę – vyr. srž. Daivą Gečiенę, kuri visus vienią, randa bendrą kalbą. Ne mažiau svarbūs ir kuopos senbuviai, tarnaujantys čia daug metų. O tokių – dešimties, netgi penkiolikos metų savanorių tikrai yra. Jie patys nemažai jaunimo atsivedė, apie juos būriuojasi ir lygiuojasi kiti kariai. O lygiuotis tikrai yra į ką – žmonės per tiek laiko įgijo aukštuosius civilinius išsilavinimus, Mokomajame batalione baigė reikiamus kursus, paskirti į vadų pareigas. Tai savanoriai Smulkytė, Penkauskas, Juodelis ir kiti. Šie kariai baigė daug kursų ir tai padeda jiems vadovauti bei motyvuoti ateinančius naujokus, be kurių kuopa neišsiverstų. Pra-

tybos visų pirma turi vyksti ne tik pagal planą, bet ir įdomiai, naujovės žmones skatina tarnauti. Visa kuopa bendraujame laisvalaikiu – rengiame sąskrydžius, iškylas. Norėdami nuolat papildyti naujais kandidatais, važiuojame į toliau nuo Mažeikių nutolusius miestelius ir kaimus, kur lankomės mokyklose, skatiname Žemaitijos jaunuolius tapti savanoriais, bendraujame su Šiaulių sąjunga, kuri taip pat yra gera savanorių kalvė. Taip papildome naujais savanoriais, iš kurių, tikiuosi, užaugs geri kariai.

Tai koks visgi geros kuopos receptas?

– Jo nėra, jokių paslapčių neturime. Visų pirma – juodas darbas. Dalyvaujame miesto renginiuose, stengiamės visur, kur tik įmanoma, parodyti save. Tarnaujantys žmonės migruoja, o rasti naujų kandidatų, tinkamų tarnybai, nėra paprasta. Savanoriai, parašę prašymą trims mėnesiams išeiti iš tarnybos, užsienyje daugiau užsidirbę, skubotai įtiki, kad taip bus visada ir sugrįžę nutraukia sutartį. Gerai tik tiek, kad šitaip elgiasi ne visi, o į išėjusių vietas ateina jaunimas, norintis užimti emigrantų vietas ir lankyti užsienimis mūsų kuopoje. Jaunimas, dabar jau žinoma kitoks, tai karta, kuri daug dalykų įprato daryti internetu. Bet ir čia mes nestovime vietoje. Kuopa turi savo interneto tinklą <http://mazeikiukuopa.lt>, kuriame viskas prasideda nuo padalinio istorijos. Ir ne tik. Čia žemaičiai gali rasti informacijos apie tai, kaip tapti savanoriu, sužinoti, kokie yra karių laipsniai ir t.t. Ten taip pat planuojami sudėti ir kuopos užsienimis tvarkaraščiai. Ir prie viso šio puslapio taip pat triūsia kariai savanoriai. Ne, šventieji, kaip sakoma, puodus lipdo. Tegu, visi, kas netingi ir nori, ateina į Mažeikių kuopa, ir įrodo, kad gali tapti gerais kariais.

Kalbėjosi
eil. Vilius Džiavečka

Mažeikių kuopa.

Karininko atsiminimai pasiekė skaitytojus

Valdas MARCINKEVIČIUS

Alytus

Teisingai sakoma: mes visi atėjome iš savo vaikystės. Kas gali nebranginti savo vaikystės, savo laimingiausių gyvenimo metų? Nenuostabu, kad knygos „Praeitės puslapiai“ autorius savo pirmąją atsiminimų dalį pradėjo būtent nuo šio gyvenimo tarpsnio. Likimas taip lėmė, kad jis tik vienas iš šeimoje augusių aštuonių vaikų baigė Alytaus gimnaziją, vėliau ir aukštąjį mokslą. Baigus gimnaziją, nebuvo galimybės mokyti uni-

versitete, bet pavyko įstoti į Karo mokyklą.

1939 m. žygio į Vilnių dalyvio ltn. Andriaus Vasiliausko atsiminimuose atsispindi Lietuvos kariuomenės modernizacijos laikotarpis (1935–1940), kareivių ir karininkų kasdienis gyvenimas, tradicijos, šventės.

Nežinia, kaip būtų susiklostęs A. Vasiliausko gyvenimas, jei jo nebūtų 1940 m. gruodžio 1 d. atleidę iš tarnybos Raudonojoje armijoje? Daugelį draugų, likusių kariuomenėje, prieš karą išvežė į konclagerius, kur daugelis mirė nuo bado ir iš-

sekimo. Kitus, prasidėjus karui, tiesiog sušaudė. Už ką? Už tai, kad jie jautėsi esą lietuviai.

Karo metais A. Vasiliauskas baigė mokytojų kursus Marijampolėje ir pradėjo dirbti mokytoju Varėnoje, vėliau Dauguose, vedė mylimą merginą.

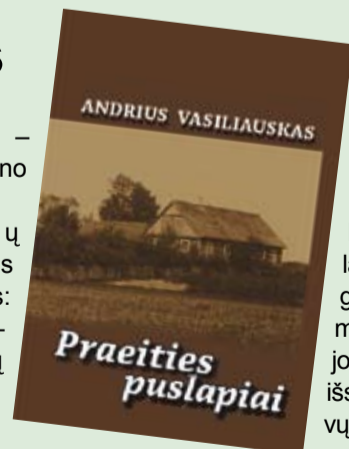
Karo pabaigoje traukiantis nuo fronto, Vokietijoje rusai A. Vasiliauską pagrobė į Raudonąją armiją; jam teko dalyvauti Berlyno šturme.

Antrosios rusų okupacijos metais A. Vasiliauskas mokytojavo Sasnavoje (Marijampolės

rajone), vėliau – Ežerėlyje (Kauno rajone).

Atsiminimų autoriui likimas buvo palankus: daugelyje pavojingų situacijų liko nepalietas, morališkai nesužalotas.

„Kiekvienas nori palikti po savęs kokį nors atsiminimą. Kas skaitys šiuos atsiminimus, vieni ras pamokančių pavyzdžių, kiti galbūt pasijuoks iš mano naimumo“, – parašė rankraštyje An-

drius Vasiliauskas.

Karininko, mokytojo Andriaus Vasiliausko (1915–1989) atsiminimų knyga „Praeitės puslapiai“ bus naudinga Lietuvos kariuomenės tyrinėtojų ir jos istoriniam palikimui išsaugoti. Juk archyvų dokumentuose galima rasti tik sausų faktų, datų. O šiuose atsiminimuose sklaidžiasi autentiški istorinių įvykių dalyvio išgyvenimai, to meto įvykių vertinimai, kuriuos autorius meniškai suguldė į savo knygos puslapius.

Mažeikiškėms savanorėms nebaisūs ir vyriški išbandymai

Vytautas MALŪKAS

„Santarvės“ redakcija

Kario uniformą vilkinčios, ginklą rankose laikanti, sudėtingose pratybose dalyvaujanti mergina dar atrodo neįprastai. Šiuos stereotipus laužo mažeikiškės savanorės.

Kuopoje septynios merginos

Prisikėlimo rinktinės 603-iosios pėstininkų kuopos intendantė vyr. srž. Daiva Gečienė pasakojo, kad tarp beveik šimto jų kuopoje esančių savanorių, tarnauja ir septynios merginos. Visos jos pavyzdingos savanorės, į jas galėtų lygiuotis ir kai kurie savanorių gretose tarnaujantys vaikinai.

– Merginos yra gerai pasirengusios fiziškai, nepriekaištingai dalyvauja pratybose, mokymuose, žygiuose, pasiruošusios Tėvynės gynbai. Mergina, moteris vidutiniokė čia neišilaikys, nes krūviai yra tikrai nemaži, – tikino D. Gečienė.

Savanorių gretose dailiosios lyties atstovės atsirado tada, kai merginų nepriimdavo į Karo akademią, nešaukdavo į kariuomenę. Vienintelis kelias merginoms užsimti kariniu parengimu buvo tarnyba savanorių gretose.

Tarnyba – ne vyro paieškoms

Devintus metus savanorių pajėgose tarnaujanti gr. Kristina Smulkytė yra lankiusi daugybę su karyba susijusių kursų, ji baigusi Kauno technologijos universitetą, neakivaizdžiai studijuoja Jono Žemaičio karo akademijoje, šiuo metu gyvena Kaune, bet nuolat dalyvauja kuopos renginiuose Mažeikiuose, savo pavyzdžiu patraukia ne tik savo koleges savanores, bet ir vaikus.

Būsimoji karininkė pasakoja, kad pirmasis apsilankymas kuopoje buvo dar nesulaukus aštuoniolikos.

– Jei kas būtų leidęs, būčiau pradėjusi tarnybą iškart, de, buvau per jauna. Tad savo aštuonioliktojo gimtadienio dieną nuskubėjau pateikti reikiamų dokumentų. Ir kaip dabar pamenu sekretantės Dailės Gečienės žodžius, kad čia vyro nesurasi. Bet mano tikslas buvo ne toks, todėl iškart pradėjau tarnybą, – prisimena Kristina.

Lėles išmainė į mašinas

Kristina prisipažino dar vaikystėje labiau mėgusi žaisti smėlio dėžėje su mašinomis nei su lėlėmis. Kodėl pasirinko kario kelią, ilgai negalėjusi atsakyti, bet prieš porą metų sako radusi priežastį: nuo mažumės vasaras leisdavo kaime pas močiutę, o jos kambaryje, garbingoje vietoje, kabojį karininko uniformą vilkinčio tėčio portretas. Dar buvęs jo raudonas albumas, kuriame matė daugybę fotografijų su ginklais ir įvairiausia karine technika.

– Matyt, tai mano pašamonėje įstrigo ir virto svajone, – svarsto savanorė.

Savanoriavimo pradžioje teko patirti sunkumų: trūko žinių, patirties, bet kuopos vaikinai buvo geranoriškai nusiteikę, visada padėdavo ir patardavo.

Savanorės eilinės (iš kairės) Monika Bliudzukytė, Viktorija Mažulytė ir Erika Paulauskaitė tvirtino, kad su kario uniforma skirtis dar neplanuoja.

Mėgsta karinius žygius

Dar studijuodama universitete Kristina susidomėjo Lietuvoje organizuojamais kariniais žygiais, bet jie tada nebūdavo tokie dažni. Vis nepamokėjo dalyvauti, tad į pirmąjį žygį išėjo tik prieš trejus metus.

– Nors ir „kruvinas“ buvo pirmasis žygis, jis man patiko: vėliau išsiruodavau vis dažniau. Esu startavusi ir viena. Nors dažniausiai atsiranda bendraminčių, bet visada įdomiau eiti kartu su saviškiais. Taip ir pradėjau kalbinti tarnybos draugus. Praėjusi vasara buvo „derlingiausia“ – pavyko išjudinti savo kuopos savanorius. Iš pradžių prisijungė tik vienas, bet paskutiniajame praėjusių metų žygyje jauėjome penkiese, – džiaugėsi pašnekovė.

Tarnyba Kristinai – dar vienas būdas gyvenime save realizuoti ir išreikšti. Tačiau tai nereikia, jog ji nemoka moteriškų darbų: kartais viską metusi imasi kitokios veiklos – pagamina mielą dovanėlę artimiesiems ar draugams, numezga kojines ar surkia papuošalą.

Pernai savanorė nudžiugino ir kuopos karius: kariuomenės dienos proga organizuotame susibūrimo įteikė savos gamybos apdovanojimus – „Aukštinis kerzus“.

Draugai pasitiki

Su Savanorių pajėgomis mažeikiškė eil. Lina Stankevičiūtė savo gyvenimą susiejo būdama 22 metų, dabar čia tarnauja jau penkerius metus. Smulkutė mergina, vyr. srž. D. Gečienės teigimu, primena skruzdėlytę, bet ne vien savo išvaizda: Lina pasižymi ypatingu darbštumu ir kruopštumu.

Siuvejos specialybę turinti savanorė yra labai ištverminga, gerai fiziškai pasiruošusi, nebijo sunkumų. Kuopos draugai juokauja, kad su Lina pratybose būna lengva, su ja niekas nebijotų eiti į žvalgybą, nes tai patikima karė, niekada neapvils.

Apie Linos ištvermę kalba vien tai, kad ji ryžosi lankyti granatsvaikininkų kursą: šį ginklą nešiotis, iš

jo šaudyti sunku net stipriosios lyties atstovams.

Tarnyba mokslui nesutrukdė

Savanorė Salomėja Jurgelytė iš Židikų pasakojo, kad nuo aštuonių metų su broliu ir draugais pradėjo važinėti po šaulių stovyklas, mat užaugo tarp berniukų, buvo aktyvi ir su draugais ieškojo nuotykių.

– Šios stovyklos ir tėvams padėdavo šiek tiek pailsėti nuo mūsų, – šypsojosi mergina.

Gavusi Telšių apskrities jaunųjų šaulių vadės pareigas, panor realizuoti save ir dar kur nors, tad nuo pilnametystės norėjo stoti į Savanorių pajėgas, bet tėvai vis prašydavo pirmiausia baigti studijas Vilniaus pedagoginiame universitete.

– Niekas manęs nesustabdė, tad dar nebaigusi universiteto įstojau į KASP. Kodėl taip pasielgiau? Yra daug priežasčių. Temperamentas, mentalitetas, charakteris, paveldimumas... Mano senelis buvo generolas, gal todėl... – svarstė choreografijos studijas baigusi Salomėja.

Suderino choreografiją ir karybą

Choreografija ir karo menas, rodos, nesuderinami dalykai. Mergina galvoja kitaip.

– Abiem reikia fizinio pasiruošimo, ištvermės, valios, ryžto, protinio mąstymo bei vaizduotės. Manau, šias svajones puikiai suderinau, galiu dirbti šokio srityje, o laisvu laiku ar per atostogas – tarnauti Tėvynei, – svarstė Salomėja.

Savanorė apgailestavo, kad kaip ir daugumai tautiečių, dėl susiklosčiusių gyvenimo aplinkybių jai laikinai teko išvykti į užsienį. Tačiau ji jau šią vasarą planuoja grįžti į Lietuvą ir dalyvauti mokymuose ar kursuose.

Salomėja pastebi, kad daug vyriškos giminės atstovų juokiasi ir mano, kad merginoms neverta rodytis kariškose sferose.

– Bet ką jie be mūsų? Merginų ištvermė ir pasiryžimas net glo-

Gr. Kristina Smulkytė
Nuotraukos iš asmeninių albumų

ba, rūpestis, net moteriški skrupulai priešingos lyties atstovams padeda. O mums, merginoms, toks požiūris tik dar labiau padeda, užgrūdina, nes norisi įrodyti, kad užduotis mes galim atlikti ne prasčiau už juos, – teigė S. Jurgelytė.

Turi galimybę vadovauti kitiems

Viešniaiškė Erika Paulauskaitė į savanorių gretas taip pat įsijungė kario duonos paragavusi Šaulių sąjungoje. Šaulių universitete kūno kultūrą studijuojanti mergina jaunąja šaule tapo šeštoje klasėje.

– Sportavau, lankiau sporto būrelius, tad klasiokas ir pasiūlė į šaulių būrelį. Iš pradžių abejoju, bet šaulių veikla patiko ir pasilikau. Po dvylikos klasių nusprendžiau, kad reikia eiti į savanorius, nes jų veikla aktyvesnė, – pasakojo mergina.

Erika teigė mėgstanti savanorių veiklą, čia sutiktus žmones, daug ką sužinanti. Kolegė Kristina paskatino dalyvauti kariniuose žygiuose: netrukus ruošiasi į žygį Klaipėdoje.

Erika yra baigusi vyriausiojo šaulio kursą, tad įgeigu sulauks vado įsakymo, galės vadovauti jaunesiems kariams.

– Tai merginai didžiulė garbė, nes ne kiekvienas vaikinai tokį kursą baigia, – apie galimą Erikos karjerą teigė vyr. srž. D. Gečienė.

Pirmenybę atiduoda mokslams

Dar viena viešniaiškė Monika Bliudzukytė pasakojo, kad būdama šaulė, visą laiką laukė, kol sukaks aštuoniolika metų ir galės įsijungti į Savanorių pajėgas. Šiaulių kolegijoje aplinkosaugos inžineriją studijuojanti mergina nesigaili įsijungusi į savanorių veiklą: jai patinka geri, draugiški žmonės, įdomūs užsiėmimai, kariški žygiai, čia daug ko galima išmokti.

Ji džiaugėsi nuolat sulaukianti tėvų palaikymo, o ką galvoja apie jos pasirinkimą draugai, prisipažino nelabai žinanti, nes tai jai ne taip ir svarbu.

Monika tikino negalvojanti, kad ginklas ir mergina yra nesuderinami dalykai.

– Kodėl ginklas tik vyrukams turi priklausyti? Jį puikiai gali valdyti ir merginos, – įsitikinusi savanorė.

Studijas Šiauliuose ir savanorių mokymus Monika teigė suderinanti, nes jie dažniausiai vyksta savaitgaliais, kada ji važiuojanti į namus.

– Suspėju visur, gal kiek sunkiau būtų ilgesniam laikui išvažiuoti į kursą. Kolegija nelabai nori išleisti, yra tekę net rinktis... arba- arba. Teško rinktis studijas, nes mokslus juk irgi reikia baigti, – samprotavo pašnekovė.

Pirmasis žygis neišgąsdino

Mažeikiškė Daiva Daukšaitė į Savanorių pajėgas atėjo tarnauti kartu su broliu. Vyr. srž. D. Gečienė pasakojo, kad iš pradžių ji buvo tyli savanorių veiklos stebėtoja, bet paskui įsijungė į kuopos pratybas ir surado savo vietą. Kolegės Kristinos paraginta pradėjo eiti į žygius.

Pati Daiva sako iš pradžių apie savanorių veiklą nieko nežinojusi, bet paskui vienas draugas pasiūlė nueiti pasižiūrėti, kas tai yra, ir ši veikla patikusi.

Jai pavyksta suderinti sveikatos edukologijos mokslus Šiaulių universitete ir savanorių veiklą. Mergina pasidžiaugė, kad jos neįprastai veiklai pritaria ir palaiko tiek draugai, tiek artimieji.

Daiva tikino, kad savanorių vaikinių dėmesys jai netrukdo, nes nelabai ir įdomu, ką jie mano apie šalia esančias merginas.

Tėšia šeimos tradicijas

Papildė vidurinę mokyklą baigusios Viktorijos Mažulytės šeimoje kariška uniforma nėra naujiena: jos tėtis, dabar atsargos karininkas, yra buvęs Mažeikių savanorių bataliono vadovas, brolis šiuo metu – Kėstučio bataliono karininkas, karininku buvo ir jos prosenelis.

Viktorija vienu metu su savo tėvu net tarnavo vienoje kuopoje.

V. Mažulytės teigimu, jos pasirinkimui tapti savanore tikrai niekas nedarė įtakos: pati nusprendė tęsti šeimos tradicijas, perimti vertybes ir puoselėti patriotiškumą.

Nuo mažumės Viktorija dalyvavo sukarintose šaulių stovyklose, nors šaulė nebuvo: tiesiog jai tokia veikla patikusi.

– Tikrai savo noru pasirinkau tą kelią. Man tarnyba Savanorių pajėgose kaip pomėgis – su tuo savo gyvenimo kol kas nesieju, – kalbėjo pašnekovė.

Vilniaus Gedimino technikos universitete Viktorija studijuoja skrydžių valdymą: specialybė kažkiek panaši į jos pomėgį, tad yra galimybė šią specialybę sieti su kariniais dalykais.

Juodosios beretės...

Pirmoji oficiali LKKSS Vilniaus apskrities skyriaus narių rikiuotė. Pirmoje eilėje, iš kairės į dešinę: Rimantas Šileikis (su vėliava), Vytautas Račkauskas, Dainius Gudelis, Artūras Armonavičius, Kasparas Genzbigelis, Leonardas Striupas, Eimutis Matiukas, Antanas Burokas. Antroje eilėje, iš kairės į dešinę: Stasys Versekėnas, Antanas Kliunka (Šiauliai), Vaclovas Latvys, Jonas Juodka, Petras Gudmonas (užstotas).

Ats. ltn. dr. Vytautas RAČKAUSKAS

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Vilniaus skyrius

2012 m. sausio 17 d. Vilniuje, Nepriklausomybės aikštėje, šalia Seimo rūmų, buvo paminėtos Krašto apsaugos savanorių pajėgų įkūrimo 21-osios metinės. Viskas tradiciška: KASP vadovybė, uniformuota karininkija, rinktinė savanorių „dėžutės“, pereinamasis kalavijas geriausiai savanorių kuopai... Bet buvo kai kas ir netradiciška, netikėta – tai prieš renginį, iš visų pusių į aikštę besirenkantys civiliai apsirengę vyrai su juodomis beretėmis, o beretės priekyje „auksu“ žibanti kokarda su Vyčiu ir šiuos vyrus labai nustebusiais žvilgsniais palydintys jauni kariai savanoriai, policininkai ir civiliai žiūrovai. Ne vienam tuomet sukirbėjo mintis: „Koks čia kariuomenės dalinys? Kas gi tos juodosios beretės? O minėti vyrai, su šypsena veide, pajuokaudami, pasisveikinę tarpusavyje tarsi broliai, ramiai stojosi dviem eilėm į rikiuotę, šalia vėliavos... Tai buvo

pirmoji, oficiali, sutarta ir suderinta su KASP vadovybe, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos narių rikiuotė. Oficiali savanorių kūrėjų rikiuotė, kuriai gimti prireikė 19 metų (LKKSS įkurta 1927 m., atkurta 1993 m.). Į ją stėjo LKKSS Vilniaus (13) ir Šiaulių (1) apskričių skyrių nariai (surinkti skubos tvarka per vieną dieną). Smalsūs jaunų karių savanorių žvilgsniai ir paskatino parašyti, tiksliau priminti, kas gi yra tos „juodosios beretės“?

1990 m. balandžio 25 d. įsteigtas Krašto apsaugos departamentas (KAD). Tais pačiais metais, gegužės 31 d. įkuriamas KAD Karinis-techninis sporto klubas, vienijęs apie 200 narių, iš jo rugpjūčio 21 d. atsiranda KAD Apsaugos tarnyba – sukarintas padalinys, saugojęs ypač svarbius Lietuvos Respublikos objektus, taip pat valstybės vadovybę bei prižiūrėjęs tvarką įvairių renginių metu. Šios tarnybos kariai vilkėjo juodos spalvos uniformas, dėvėjo juodos spalvos beretes su kokarda, kurios centre buvo Lietuvos valstybės herbas – Vytis. Taip pat

juodąsias uniformas dėvėjo Pasienio apsaugos tarnybos (PAT) kariai. Dėl šios uniformos sukūrimo ir ženklų parinkimo 1990 m. rugpjūčio mėnesį KAD vadovybė, pritariant prekybos ministrui Albertui Sinevičiui, kreipėsi į Vilniaus modelių namus (direktorius Aleksandras Vielavičius). Rudens pradžioje uniformos pavyzdys buvo pristatytas Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui Vytautui Lansbergiui, jai pritarė ir pradėta serijinė gamyba. 1990 m. spalio viduryje pirmąsias juodos spalvos uniformas gavo KAD Apsaugos tarnyba ir pasieniečiai. Juodos beretės kokarda buvo atkurta pagal 1934 m. Lietuvos kariuomenės modelį. Jau tuomet buvo numatyta, kad juodos spalvos uniforma bus laikina, kasdienybė, pritaikyta darbui, svarbių valstybės objektų apsaugai, o ateityje bus pasiūta nauja kasdieninė karių uniforma, turėsianti seną tradicinę Lietuvos kariuomenės spalvą. Jau 1991 m. vasario 16 d. Aukščiausiosios Tarybos rūmuose atskirosios apsaugos kuopos kariai vilkėjo nauja žalia samanų

spalvos uniforma. Juodosios beretės buvo dėvimos ilgėliau, kol jas taip pat pakeitė žalios spalvos kepurės ir beretės.

Vėliau iš KAD Apsaugos tarnybos branduolio 1990 m. gruodžio 6 d. buvo suformuota atskiroji mokomoji kuopa, sausio 29 d. – garbės sargybos kuopa, o vasario 22 d. įkurtas Mokomasis junginys, kurio pagrindu spalio 14 d. atsirado greitojo reagavimo brigada (1992 m. birželio 6 d. brigadai suteiktas „Geležinio Vilko“ vardas).

Pirmasis viešas ir oficialus Lietuvos kariuomenės pasirodymas su juoda uniforma buvo 1990 m. lapkričio 23 d., minint Lietuvos kariuomenės dieną ir perlaidojant nežinomąjį kareivį Kaune. Antrasis – 1991 m. kovo 11 d., minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną Vilniuje (su juodomis uniformomis prie Aukščiausiosios Tarybos pražygiavo Apsaugos tarnybos ir Pasienio apsaugos tarnybos vyrai).

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Centro valdyboje ne vieną kartą kalbėta ir diskutuota, kad sąjungai būtinas atpažinimo ženklas, ne tik sąjungos ar skyrių vėliavos, bet ir kiekvieno LKKSS nario, ypač dalyvaujant oficialiuose renginiuose... Šaulius visi mato, karius savanorius taip pat, reguliarios kariuomenės daliniai aiškiausiai matomi, niekas tik nepastebi kariuomenės kūrėjų, o juk nuo jų prasidėjo Lietuvos kariuomenės kūrimas, jie stovėjo šaltyje ir kaitroje strateginių objektų postuose su medžiokliniu šautuvu (geriausiu atveju), o dažnai ir tuščiomis rankomis (metalinis strypas, molotovo kokteilis ar pan.), juos mušė ir žudė Lietuvos pasienyje, įžeidinėjo ir grasinavo savi ir svetimtaučiai priešai. 2011 m. rugsėjo 10 d. Klaipėdoje LKKSS Centro valdyba priėmė sprendimą (protokolas Nr. 3) – LKKSS nario atpažinimo ženklas – 1990 m. KAD naudota juoda beretė su kokarda. Kaip visada buvo daug diskusijų, kodėl juoda, kodėl ne bordo, ar žalia... Argumentų daug, bet pagrindinis vienas – istorinis tęstinumas pa-

gerbiant pirmąją uniformą. Nešvaistant lėšų nuspręsta nešioti prie tvarkingų civilių rūbų tik beretę su kokarda (kas nori gali siūti ir visą uniformą, bet neprivalu). Nuo praeitų metų pabaigos yra paruoštas LKKSS nario beretės su kokarda dėvėjimo statutas, kuris šiuo metu tikslinamas.

Pirmasis viešas oficialus LKKSS narių su juodomis beretėmis pasirodymas (rikiuotė) jau, kaip minėta, įvyko 2012 m. sausio 17 d., antroji oficiali rikiuotė numatyta vasario 16 d. Vilniuje, prie Krašto apsaugos ministerijos, minint 1949 m. vasario 16 d. pasirašytą Partizanų deklaraciją.

Ir pabaigai norisi priminti visiems žinomą pasaką apie kaimą, kur visus senelius sūnūs žiemą išveždavo į mišką numirti. Veža vienas sūnus tėvą ir kartu pasiima savo sūnų, senelio vaikaitį. Nuvežęs palieka senelį su rogutėmis, o sūnus sako: „Tėveli, tėveli, tu rogutes paimk, su kuo gi aš tave į mišką vešiu“. Susimastė tėvas, pamėmė rogučių virvagalį ir su savo vaikeliu parsitempė senelį namelio. Koks gi pasakos moralas ir kaip jį susieti su kariuomenės kūrėjais? Tiesa paprasta: mieli kariai („sūnūs“), gerbkite kariuomenės kūrėjus, savo pirmtakus, kurie tuščioje vietoje kūrė Lietuvos kariuomenę („seneliai“), nes kitu atveju, nauja karta („vaikaičiai“), su jumis elgsis taip pat, kaip jūs su savanoriais kūrėjais... Nelydėkite mus, juodųjų berečių nešiotojus, nustebusiais, kartais ir pajuokiančiais žvilgsniais... Mes, savanoriai kūrėjai, savo Tėvynei atidavėme daug, net buvome pasiryžę už ją mirti... Dabar tamstų ir ateinančių kartų karių eilė įrodyti, kad ginsite Lietuvą. Mes jau istorija, bet garbinga istorija; ne kiekvienam lemta gimti „neramiais laikais“, kai turi ryžtis į kurią pusę stosi, kokias vertybes ginsi, už ką pasiryžęs net mirti.

Labai gražu būtų, kad valstybinių ir ypač kariuomenės renginių metu visoje Lietuvoje būtų sudarytos galimybės dalyvauti oficialioms „juodakėpurė“ savanorių kūrėjų rikiuotėms. Gerbkime ir didžiukimės savo pirmtakais – 1990-1991 m. savanoriais.

Skuodo savanoriai dalyvavo valstybės gynėjų konferencijoje Seime

Vyr. ltn. Nerijus ROKANSKIS

Žemaičių rinktinės 304 kuopos vado pavaduotojas

Sausio 12 dieną Žemaičių rinktinės 304 pėstininkų kuopos savanoriai dalyvavo 1990-1991 m. Lietuvos valstybės gynėjų konferencijoje Lietuvos Seimo Kovo 11-osios salėje.

Konferencijos „Atmintis gyva“ pradžioje buvo sugiedotas Lietuvos himnas bei tylos minute pagerbti žuvusieji už Tėvynės laisvę ir nepriklausomybę. Savo prisiminimais dalinosi Kovo 11-osios akto signatarai Birutė Valionytė, Kazimieras Motieka, ats. brg. gen. Česlovas Jezerskas, ats. plk. Jonas Gečas, kariuomenės vadas gen. ltn. Arvydas Pocius bei kiti gynėjai, kurie 1991 m. sausio mėnesį

kovojo už tai, kad Lietuva taptų nepriklausoma.

Ypatingas dėmesys skirtas Kauno ir Klaipėdos gynėjams, kadangi apie šiuos gynėjus ir jų išgyvenimus mažiau žinoma. Kalbėjo buvęs Kauno meras Vidmantas Adamonis, pirmasis Kauno rinktinės vadas ats. mjr. Vitalijus Straleckas, signatarai Algimantas Ulba ir Petras Giniotas, ats. plk. ltn. Leonas Stonkus, klaipėdiškis Algirdas Grublys. Kuopos kariams buvo įdomu sužinoti, jog tikrai ne mažiau svarbūs įvykiai vyko šiuose miestuose, kadangi tiek Kaune, tiek ir Klaipėdoje buvo sutelktos nemažos agresyviai nusiteikusios rusų pajėgos.

Antrojeje konferencijos dalyje kalbėjo dr. ats. plk. ltn. Gintautas Surgailis, dim. plk. ltn. Gediminas Jurčiukonis bei jau-

nimo atstovai, kurių daugelis 1991 m. sausio 13-ąją dar net nebuvo gimę. Didelį išpūdį paliko studentų korporacijos „Saja“

pirmininko Mindaugo Nefo pranešimas, jo mintys apie Lietuvos laisvės išsaugojimą. Smagu buvo girdėti studentų ir moks-

leivių pranešimus, jų pasididžiavimą nepriklausoma Lietuva ir padėką nepriklausomybę apgy-nusiems.

Skuodo savanoriai Seime

Mokymasis kitaip

Vyr. eil. **Loreta KARKLELYTĖ**
Didžiosios Kovos rinktinės 803 kuopos
karė savanorė

**Bendradarbiaujant 3 įstai-
goms: Krašto apsaugos minis-
terijai, Divizijos generolo Stasio
Raštikio Lietuvos kariuomenės
mokyklai ir Švietimo ministerijai
2012 m. sausio 3-6 dienomis vyko
jaunųjų šaulių būrelių vadovų
mokymai. Kartu su vadovais mo-
kėsi ir jaunieji šauliai, kurie atvy-
ko į skyrių vadovų mokymus.**

Į jaunųjų šaulių būrelių vado-
vų mokymus atvyko įvairių sričių
pedagogų iš tolimiausių Lietuvos
kampelių (Šilalės, Prienų, Tel-
šių, Visagino, Vilniaus ir Kauno
miestų). Įvairaus amžiaus infor-
matikai, lituanistai, geografai, is-
torikai, kūno kultūros ir anglų kal-
bos mokytojai kursų metu rasdavo
bendrą kalbą ir vakarais prie puo-
delio arbatos noriai dalindavosi
patirtimi.

Pedagogams šie būrelių vadovų
mokymai vyko Kazlų Rūdos poli-
gone, o jauniems šauliams Kau-
ne – Stasio Raštikio Lietuvos kariuomenės mokykloje. Turėjome
pirminius karinius mokomuosius
dalykus: rikiuotę, taktiką, topo-
grafiją ir kt. užsiėmimus.

Laisvu nuo pamokų metu dau-
gelis pedagogų vadovauja moks-
leivių jaunųjų šaulių būreliams.
Tačiau buvo ir tokių mokytojų, ku-
rie atvykę į šiuos mokymus su ka-
rine disciplina susidūrė pirmą kar-
tą.

Mokydami vaikus sukarintos
drausmės, pedagogai jiems diegia
stiprų atsakomybės jausmą, skati-
na įvairiapusę motyvaciją, ugdo
lyderystę. Įdiegtas karines discipli-
nas moksleiviai gali puikiai pa-
naudoti civiliniame gyvenime. Jos
ugdo vaikų tautiškumą, patriotiškumą, jie išsiskiria geležine draus-
me nuo kitų savo bendraamžių,
jaučia pagarbą vyresniems žmo-
nėms ir mažiau „maištauja“.

Šiais metais būrelių vadovų ir
jaunųjų šaulių mokymai buvo 2-oji
laida. Praėjome 1-ąją šių mokymų
etapą. Dar žadami 3 tokio pat po-
būdžio mokomieji kursai.

Mokymų pabaigą vainikavo pa-
žymėjimų įteikimo ceremonija.
Taip pat paminėjome Trijų Karalių
dieną, nuo jų, Trijų Karalių ga-
vome dovanų – šventinį koncertą.
Tiek jaunieji šauliai, tiek pedago-
gai gavo po 2 pažymėjimus. Mo-
kytojai ir jaunųjų šaulių būrelių
vadovai gavo Kauno pedagogų
kvalifikacijos centro ir Stasio Raš-
tikio Lietuvos kariuomenės moky-
klos pažymėjimus.

Šie pažymėjimai patvirtina, kad
programoje atlikome teorines ir
praktines užduotis ir patobulino-
me specialiąją neformaliojo švie-
timo kompetenciją.

Taigi, šie mokymai – tai puiki
galimybė plėsti akiratį, pasidalinti
teik karine, tiek civiline pedagogi-
ne patirtimi. Tad turintiems peda-
goginį išsilavinimą ir norintiems
pasisemti karinės disciplinos, siū-
lyčiau užsiregistruoti į šiuos moky-
mus Lietuvos šaulių sąjungoje.

Vyriausiojo šaulio kursas

Autorės nuotrauka

Jurga VAŠKEVIČIENĖ

Butigeidžio dragūnų mokomasis
batalionas

Sausio antroje pusėje Butigei-
džio dragūnų mokomajame bata-
lione vyko pirmasis šiais metais vy-
riausiojo šaulio kursas. Šio kurso
tikslas – parengti karį, gebantį veikti
skyrus sudėtyje, vykdyti vyriausio-
jo šaulio (grandies vado) pareigas ir
prireikus pavaduoti skyrininką.

Kandidatas, atrinktas mokyti
į šį kursą, Savanorių pajėgose turi
būti ištarnavęs ne mažiau kaip vie-
nerius metus. Vyriausiojo šaulio
kurse dalyvaujantys kariai savano-
riai mokymams įgyja įvairios tak-
tinės patirties. Baigiamųjų praty-
bų metų kursantai privalo sugebėti
atlikti individualias ir kolektyvines
skyrus lygmens taktines užduo-

tis, orientuotis vietovėje su žemėla-
piu ir kompasu. Kariai taip pat pri-
valo būti susipažinę su vado darbu
ruošiantis mūšiu. Sėkmingai baigu-
siems kursą kariams savanoriams
įteikiamas kurso baigimo pažymė-
jimas.

– Vyriausiojo šaulio kursas su-
teikia daugiau pasitikėjimo savi-
mi, ugdo fizinę ištvermę. Tai pirma-
sis žingsnis ruošiant vadus. Šiame
kurse ugdomas sugebėjimas vado-
vauti, kuris pravers ir kasdieninia-
me gyvenime, – pratybų metu savo
įspūdžiais dalijosi Dariaus ir Girėno
rinktinės 203-iosios kuopos savano-
rė eil. Elena Bernotaitė.

Vyriausiojo šaulio kurse dalyva-
vo 23 kariai savanoriai. Šiais metais
Butigeidžio Dragūnų mokomajame
batalione planuojama surengti du
tokio pobūdžio kursus.

Klaipėdos sukilimo keliais

Tauragės 307-osios kuopos žygeivių komanda

Kpt. Egidijaus Šimkaus nuotrauka

Kpt. Ramūnas RAZGUS

Žemaičių rinktinės štabo S5 skyrus
viršininkas

Vienuoliktąjį kartą surengtas
naktinis pėsčiųjų žygis „Klaipėdos
sukilimo dalyvių keliais“ – pakar-
tojant 1923 m. savanorių sukilėlių
judėjimo maršrutus ir laiką šiemet
sulaukė milžiniško populiarumo –
jame išmėginti jėgas panoro net

1276 dalyviai. Žygio dalyviai sau-
sio 14 d. vakare susirinko Gargždų
„Kranto“ gimnazijoje, kur žygeivius
pasveikino vietinės valdžios atsto-
vai, organizatoriai priminė, kokia
proga rengiamas šis žygis, priminė
saugaus elgesio taisykles, tada visi
sugiedojo Lietuvos himną, po kurio
pajudėjo pirmosios žygeivių grupės.

Žygio maršrutas šiais metais
vedė iš Gargždų per Plikių kaimą

į Klaipėdos mieste esantį Butigei-
džio dragūnų mokomąjį batalio-
ną, kur ir buvo žygio finišas.

Tradicinio žygio maršrutas šie-
met nusidriekė vaizdingomis Mi-
nijos pakrantėmis. Žygeiviai ap-
lankė XVII a. Bertulynės sodybą,
Plikių kaime esančią evangelikų
liuteronų bažnyčią, 1923 m., su-
kilimo įvykius menančią Gvildžių
sodybą, Tauralaukio dvarą.

Paskaita Prisikėlimo rinktinės štabe

Eil. Vilius DŽIAVEČKA

„Savanorio“ korespondentas

Sausio 7 d. Prisikėlimo rinktinės
štabe, rinktinės vadovybės prašy-
mu, Krašto apsaugos ministerijos
Viešųjų ryšių departamento Pla-
navimo ir analizės skyrus vedė-
jas Marius Alekna, rinktinės štabo
kariams ir padalinių vadams bei
kariams savanoriams – atstovams
iš kiekvienos kuopos perskaitė iš-

samią paskaitą apie bendravimo
su žiniasklaida subtilybes.

Teorinėje dalyje buvo išdė-
stytos bendrosios taisyklės, vėliau
vyko praktinė užsiėmimų dalis. Ka-
riai patyrė, ką reiškia duoti interviu,
kaip tinkamai pasirengti pokalbiui
su žurnalistais ir kaip atrodyti bei
atsistoti prieš kamerą. Kadangi vis-
kas buvo filmuojama, po interviu iš-
kart sekė išsami vaizdo medžiagos
ir padarytų klaidų analizė.

– Mes visi esame kariai, dėvin-
tys uniformą, ir bendraujantys su
žiniasklaida, kada tai būtina. Be
abejonės, tai padaryti kiek įmana-
ma geriau, reikalingos specifinės
žinios ir praktika. Šie užsiėmimai
mums buvo labai reikalingi, dabar
jaučiamės tvirčiau ir esame geres-
ni savo rinktinės atstovai, nei iki
šių užsiėmimų. Pats mačiau, kaip
susidomėję paskaitos klausė kuopų
vadai, o jų atsivežti kariai savano-
riai apskritai apie tokius dalykus
girdėjo pirmą kartą, – sakė
pats užsiėmimuose dalyvavęs
rinktinės vadas mjr. Egidijus Bu-
draitis.

Rietave perlaidoti Lietuvos partizanų palaikai

Sausio 13 d., minint Lietuvos lais-
vės gynėjų dieną, Rietavo kapinė-
se perlaidoti Lietuvos partizanai –
1952 m. sausį Žadvainių miške žuvę
Butigeidžio rinktinės kovotojai: An-
tanas Kontrimas-Parama, Pranas
Graudžys-Pavasaris, Juozas Oželis-
Dagilis, Ona Juškienė-Onutė ir An-
tanas Gedmintas-Lakštutis.

Penkių žuvusių partizanų palaikai Rietavo Oginskių dvaro terito-

rijoje buvo rasti 2010 m. rugsėjo
23 dieną, atliekant archeologinius
kasinėjimus.

Lietuvos gyventojų genoci-
do ir rezistencijos tyrimo centras
nustatė, kad žuvusieji priklausė
Kęstučio apygardos Butigeidžio
rinktinės Dariaus tėvūnijos Ram-
bino-Pilies būriui. Visiems jiems
suteiktas kario savanorio statusas.
"Savanorio" inf.

*Nuoširdžiai užjaučiame pajėgų štabo karininką kpt.
Darių Ulozą dėl mamos mirties.*

KASP štabas

*Skaudžią netekties ir liūdesio valandą dėl tėvo mirties
nuoširdžiai užjaučiame kpt. Alvydą Grebniovą.*

Vyčio rinktinė

*Reiškiame nuoširdžią užuojautą savanoriui kūrėjui ats.
kpt. Vytautui Gečiauskui dėl mamos mirties.*

LKKSS Vilniaus skyrius

*Reiškiame nuoširdžią užuojautą gr. Donatui Sungailai
dėl tėvo mirties.*

Žemaičių rinktinė

*Nuoširdžiai užjaučiame gr. Gitaną Kulikauską dėl tėvo
mirties.*

Žemaičių rinktinė

Kalėdos Afrikoje – komandiruotės įspūdžiai

Gr. Kristina SMULKYTĖ

Prisikėlimo rinktinės 603 kuopa

Pabuvojusi šiose šalyse susidariau visai kitokį Afrikos vaizdinį. Kažkoks jausmas vis kvietė grįžti. O kai grįžau, niekas nebestebino, tik dar labiau žavėjo vietinių vaikų nuosirdumas.

Paskutinioji kelionė buvo visiškai kitokia nei tikėjau. Išvykau rami – ne pirmas kartas Afrikoje. Atvykus į Lomę (Togo respublikoje) pasitiko viskuo nepatenkinti muitininkai. Dešimt minučių, kol laukiau asmens, kuris turėjo pasitikti mane ir sutvarkyti reikalus su muitine, virto amžinybe. Tai nebuvo pirmasis mano kartas Afrikos muitinėje, bet pirmoji vieta, taip stipriai saugoma ginkluotų vyrų. Mūsų telefonas ten menkas pagalbininkas, jis neveikia. Pirmą kartą pasijutau nesaugiai: be vizos, be telefono, be vietinių pinigų, o aplink vien tik kalašnikovais ginkluoti vyrai.

Kol vairuotojas vežė iki „naujųjų namų“, dairiausi. Iškart pastebėjau skirtumą – čia gatvėse vietoj taksi automobilių zujo įvairiausi motociklai. Neįtikėtina kokius krovinius ir kokiais būdais sugeba gabenti čionykščiai savo dviratėmis priemonėmis. Riedant duobėtomis gatvėmis, privažiavome kontrolės punktą. Uniformuoti ir ginkluoti juodaodžiai nuodugnai apžiūrėjo mašiną ir įvažiavome į saugomą rajoną. Tik vėliau kolegos paaiškino, jog šiame rajone yra prezidento namas, todėl jis ir saugomas. Prie kiekvienos „vilos“ dieną naktį budi ginkluoti vyrai. Į kitus rajonus draugiškai buvau perspėta neiti – mat ten aplinka nesaugi, ypač baltiesiems. Prieš man išvykstant į Pusiaujo Gvinėją, su kolegomis kieme papuošėme „eglutę“, bent taip bandydami į pasąmonę įskiepyti, kad artėja šventės.

Kelionė iš Togo į Pusiaujo Gvinėją nebuvo labai maloni. Susiklosčiusi situacija taip pat labai nežavėjo. Nuskridusi į Beniną likau viena. Tik paprašius vietinių darbuotojų, buvau palydėta iki oro uosto, kur mane perdavė kažkokiai moteriškei, kuri aiškiai kalbėjo gražia prancūzų kalba, bet tai manęs neguodė. Aš prancūziškai moku tik kelias frazes. Kadangi neturėjau tos šalies vizos ir net nebuvo priežasties ją gauti, darėsi vis neramiau. Galiausiai pavyko gauti „transitinę vizą“ – paprasčiausią baltą plastikinę kortelę – kuri tapo svarbiausiu mano įrodymu, jog į šalį atvykau ir išvyksiu legaliu būdu. Po ilgų klaidžiojimų neaiškiais koridoriais pagaliau pasiekiau laukimo salę. Moteriškė dar paaiškino, jog kai bus mano skrydis, ji mane pakvies ir kažkur dingi. Iki skrydžio buvo likusios dvi valandos. Laukimo salė vis prigužėdavo juodaodžių ir vėl ištuštėdavo. Artėjant mano skrydžiui laikui pasidarė įtara, kad esu pamiršta. Minėtosios moteriškės nebuvo matyt. Galiausiai paaiškėjo, kad mano skrydis atidėtas dėl neaiškių priežasčių ir neaišku kuriam laikui. Dar kelios neži-

Vaikai visur vienodi. Žvejo šeima Gabone

Konge sveikindavusi prancūziškai, o man atsakydavo lietuviškai!

nios valandos manęs visai neramino, galvoje sukosi įvairiausių mintys „kas bus, jeigu...“. Mano kantrybė vis seko ir aš vis dažniau ėjau darbuotojų klausiti, ar yra žinių apie mano skrydį, bet atsakymas visada buvo toks pat. Visiškai nedžiugino ir ant kelių vis puolančios ir vėl besistojantys laukiantieji musulmonai – jų maldos metas. Vis labiau rankose spaudžiau baltąjį plastiko gabalėlį. Galiausiai, po kelių valandų laukimo, darbuotojų vėl paklausiau, ar yra naujienų. Staiga paaiškėjo, kad kaip tik tuo metu vyksta laipinimas. Eilinį kartą įsitikinau, kad tikrai buvau pamiršta.

Sekantis sustojimas – Malabas Bioko saloje. Skirtingai nei prieš tai lankytose šalyse, čia valstybinė kalba – ispanų. Šalyje vis dar likę sukilėlių, tad visiškai nesaugu. Gatvės pilnos ginkluotų pareigūnų. Iškart buvau perspėta, kad mieste uždrausta fotografuoti. Vairuoti atvykėliams taip pat neįmanoma, nes čia galioja tik jų valstybės išduoti vairuotojo pažymėjimai. Įdomu tai, kad per valstybines šventes uždraustas bet koks transporto judėjimas. Man pasisekė, kad vienas įmonės, į kurią vykau, atstovas turėjo ministerijos leidimą vairuoti per šventes, kitaip neįsivaizduoju kaip būčiau iš viešbučio atsidūrusi oro uoste, mat išvykau per Kalėdas.

Šalis visiškai nesvetinga atvykusiems. Baltaodžių čia visiškai nematyti. Manau todėl, kad jie čia netoleruojami. Jau sekantį rytą įsitikinau, jog tai „pažadukų kraštas“. Atvykstančio vairuotojo laukiau 5 val. Kompliciuotas šalyje ir telefoninis ryšys, internetas paprastiems gyventojams neprieinamas. Viena miesto pusė skendi skurde: žmonės gyvena vos stovinčiose lūšnelėse, gatvėse baus tvaikas. Kojai sunku rasti vietą tarp šiukšlių. Tačiau kitoje miesto dalyje neregėta prabanga. Kelių eismo juostų gatvėse puikuoja vandens fontanai, didžiulės vilos lyg pilys riogso. Ne bet kur gali tai pamatyti.

Nedaug ir mačiau tos šalies – tik pro automobilio langą. Tiesą sakant daugiau ir nesinorėjo. Nepatikimai atrodė nenuspėjamų veidų ginkluotieji. Ir tik atsiplėšus lėktuvo ratams nuo juodosios Afrikos žemės pajutau palengvėjimą.

Iki paskutinės kelionės Afrika man atrodė savita ir kažkuo vis traukianti sugrįžti. Tačiau po paskutiniosios kelionės suvokiau, kad anaipol ne visa Afrika yra tokia miela ir svetinga. O juolab vienai keliaujančiai (nors ir darbo reikais) baltajai merginai. Sunku žodžiais išsakyti tai, ką iš tiesų teko išgyventi, tačiau, nepaisant paskutiniosios kelionės „nuotykių“, Afrika vis tiek vilioja.

valandas tarp religingųjų ir vis besimeldžiančių musulmonų, išsiaiškinau, kad jų maldos metu, jei esi toje pačioje aplinkoje (visai nesvarbu, kur tai vyksta), negali sėdėti sudėjusi koją ant kojos. Tai didžiulis nepagarbos ženklas. Taip pat derėtų pridengti skraiste plaukus ir pečius. Tiesą sakant, viso to aš nežinojau kai sėdėjau oro uosto laukimo salėje, o jie keisdami vienas kitą vis meldėsi. Gerai, kad nekilo dėl to jokių nesklandumų.

Tik vaikai visose šalyse vienodai atviri ir nuoširdūs. Siurbte siurbia informaciją arba vis siūlo savo pagalbą. Mažųjų akytės tiesiog suspindėdavo kai iš kišenės ištraukdavai saldumynų. Port Žantilyje lankiausi zoologijos sode, kur didžiausią įspūdį paliko gerokai už mane didesnė gorila. Bet manau mažiesiems lankytojams mes atrodėme net įspūdingiau už gorilą. Mažyliai vis rodė savo pirštukais ir mus ir kažko vis klausinėjo savo mamų.

Kadangi visada laikina darbo vieta tampa oro uostas, buvo įdomu stebėti kaip verda gyvenimas teritorijoje, kurią Europoje įprasta matyti itin „sterilią“. Labiausiai nustebino Puent Nuaro oro uosto tvarka. Į terminalą nepateksi jei neturi išvykimo bilieto. Tad atvykusius pasitinka, o išvykusius artimieji išlydi betoninėmis plokštėmis grįstoje aikštelėje, kur telpa vos keliolika automobilių. Tačiau ta griežta tvarka ties terminalu ir baigiasi. Likusioje oro uosto teritorijoje, kur parkuojami lėktuvai, net pakilimo-nusileidimo taku laisvai vaikštinėja žmonės. Kai kur pievose net praminti didžiuliai takai, kurie kerta lėktuvo nusileidimo taką, mat apylinkėse gyvenantiems žmonėms taip kur kas arčiau susisiekti su miestelio centru. Tad nenuostabu iš besileidžiančio lėktuvo matyti šalia tako išsiriškiavusias figūrėles, kurios laukia lyg prie gatvės kol pravažiuos automobilis. Oro uosto prieigose didžiulės krūvos butelių ir kitokių neberekalingų daiktų. Visai kitaip Lomėje ir Malaboje. Čia visi įvažiavimai ir įėjimai saugomi. Ir jau galima atrasti panašumų su Europos saugumo sistema. Tik kaip ir minėjau čia pernelyg daug ir labai akivaizdžiai ginkluotų įvairiausių pareigūnų su niekaip nepaaiškinama didžiule uniformų įvairove.

Tik Pusiaujo Gvinėje buvau priimta nepalankiai. Nežinau, kas jiems labiau nepatiko ar tai kad esu moteris, ar mano atvykimo priežastis, tačiau tikrai jaučiau, kad esu ignoruojama, mačiau, kaip jie vengia bendrauti su manimi. Nemalonu, tačiau negali drastiškai reikšti savo sąlygų, ypač kai visada ir visur aplink sukiojasi ginkluotieji.

Bioko saloje valstybinė kalba – ispanų, tačiau yra ir septynios vietinės kalbos. Iš keleto žodžių skirtingomis vietinėmis kalbomis, galima susidaryti įspūdį, jog tai kažkas panašaus kaip mūsų šalis. Žodis „ačiū“ vietinėmis kalbomis tariamas labai panašiai „akiba“, „akebo“.

Musulmonai labai religingi. Kiekvienas musulmonas turi penkias pareigas. Viena iš jų yra „Salat“ – kasdienės penkios maldos pagal Koraną ir Suną. Po to, kai Benino oro uoste praleidau kelias

(Pabaiga. Pradžia 1 nr.)

Improvizuota Kalėdų egulutė, europiečių papuošta Togo respublikoje

Asmeninio archyvo nuotrauka

Savanas, SL 1469.
steigėja Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba.
leidžia Krašto apsaugos savanorių pajėgos.
Laikraštis išeina vieną kartą per mėnesį.

Eina nuo 1991 02 09

Redakcijos adresas: LT-05110 Viršuliškių 36, Vilnius
El. paštas: Vytautas.Voveris@mil.lt, Vilius.Dziavecka@mil.lt
Spausdino „Respublikos“ spaustuvė, M.Sleževičiaus g. 7, Vilnius.
Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai. Tiražas 2000 egz.
Indeksas 0099

Redaktorius ats. kpt. Vytautas Voveris
Korespondentas eil. Vilius Dziavečka
Dizainerė Jurgita Šeštokaitė